

PRO SCIENTIA ARANYÉRMESEK

VI. KONFERENCIÁJA

MISKOLC, 2003

PRO SCIENTIA ARANYÉRMESÉK

VI. KONFERENCIÁJA

MISKOLC, 2003. NOVEMBER 28-30.

ELŐADÁSOK

SZERKESZTETTE:

**PÁSZTORI BERNADETT
SZATMÁRI ALEXANDRA**

PRO SCIENTIA ARANYÉRMESÉK TÁRSASÁGA

BUDAPEST

TARTALOMJEGYZÉK

PRO SCIENTIA ARANYÉRMESEK.....	VII
HONORIS CAUSA PRO SCIENTIA ARANYÉRMESEK.....	XII
HUMÁN TUDOMÁNYOK SZEKCIÓ I.....	1
RADNAI MÁRTON.....	2
<i>Vezessük be újra a hídpénzt!</i>	3
CSUKÁS CSONGOR – KOVÁCS TAMÁS.....	12
<i>A társadalmi bizalom mérésének lehetőségei.....</i>	14
PETHÓ ESZTER.....	20
<i>Közgazdász szemmel a logikai pozitívizmusról.....</i>	21
SZATMÁRI ALEXANDRA.....	26
<i>Az Európai Unió döntési mechanizmusa és szavazati struktúrája.....</i>	27
LÉNÁRT SÁNDOR JÓZSEF:.....	34
<i>Haditechnikai eszközök életciklusának környezetvédelmi vonatkozásai.....</i>	34
HUMÁN TUDOMÁNYOK SZEKCIÓ II.....	37
CSÍKY BALÁZS.....	38
<i>Az első felekezeti egyetemi diákegyesület a Budapesti Tudományegyetemen – A Szent Imre Kör története.....</i>	39
KORSÓSNÉ DELACASSE KRISZTINA.....	44
<i>Ügyvédek a zalaegerszegi büntető törvényszék előtt 1929-1934.....</i>	45
SZELE BÁLINT.....	52
<i>Jean Monnet és a „Nagy Háború”.....</i>	53
HANCZÁR GERGELY.....	58
<i>A számítógép-használati attitűdök egy nemzetközi felmérés tükrében.....</i>	59
KOLOSSA SÁNDOR.....	66
<i>Mi is ez a CIMIC?.....</i>	67
HUMÁN TUDOMÁNYOK SZEKCIÓ III.....	75
JUHÁSZ VIKTOR.....	76
<i>A rugalmas gyártórendszerek művelettipuson alapuló kapacitáselemzésének egyszerűsítése.....</i>	77
VILLÁNYI JÓZSEF.....	84
<i>A számítástechnikai bűnözés elleni fellépés büntetőjogi eszközei.....</i>	85
BALOGH JUDIT.....	92
<i>Történelmi tapasztalatok és a magánjog kodifikációja.....</i>	93
ÉLETTELEN TERMÉSZETTUDOMÁNYOK ÉS MŰSZAKI TUDOMÁNYOK I.....	95
CSISZÁR CSABA.....	96
<i>Az integrált intelligens utasinformaticai rendszer modellje.....</i>	97
IMREH CSANÁD.....	104
<i>Az online k-szerver probléma.....</i>	105
SZALAI RÓBERT.....	110
<i>Bifurkációk és káosz a nagysebességű marási folyamatban.....</i>	111
VUKOSZÁVLYEV ZORÁN.....	112
<i>Templomépítészet Magyarországon az ezredfordulón.....</i>	113
BUJDOSÓ ILDIKÓ.....	118
<i>Fotografikus látásmód az építészetben.....</i>	119

Vukoszávlyev Zorán

Szeged, 1972

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Építészettörténeti és Műemléki Tanszék

Budapest

Vzoran72@hotmail.com

Tanulmányai:

1987-91 JATE Ságvári Endre Gyakorló
Gimnázium, Szeged
1991-96 Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi
Egyetem, Építészmérnöki Kar
1996-99 Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi
Egyetem, Építészmérnöki Kar, Építészettudományi
PhD program
1998-2000 Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem, Építészmérnöki Kar,
Műemlékvédelmi Szakmérnök

Jelenlegi munkahely:

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi
Egyetem, Építészmérnöki Kar, Építészettörténeti és
Műemléki Tanszék

Tudományos fokozata:

az építészettudomány doktora (2003, BME) *“Szerb
ortodox templomok Magyarországon – a XVIII-
XIX. századi fejlődés tipológiai vázlata”*

Tudományos tevékenység:

- az ortodoxia építészete Magyarországon
- szakrális építészet
- kortárs építészet

Oktatási tevékenység:

- építészettörténet
- tervezési konzulens

Díjak, kitüntetések:

1995. Pro Scientia Aranyérem
1996. BME Építészmérnöki Kar diplomadíj
2003. Pro Scientia Érmes felkészítő tanár

Ösztöndíjak, tanulmányutak:

1996. Róma, Olaszország, Santo Stefano Rotondo
felmérési munkálatai (3 hónap)
2003. Delfti Műszaki Egyetem, Építészmérnöki
Kar, Hollandia, kutatói ösztöndíj (5 hónap)
1994-2003. 20 tanulmányút történeti és kortárs
építészeti témákban

Nyomtatásban megjelent tudományos közleményeinek száma: 51

Konferencia előadásainak száma: 20

Legjelentősebb 5 publikációja:

Magyarországi szerb ortodox templomok in:
Architectura Hungariae – Építészettörténet 1999/2.
[Http://arch.eptort.bmc.hu/epitesz2.html](http://arch.eptort.bmc.hu/epitesz2.html)
*Baranya megye szerb ortodox templomai – egy
magyarországi nemzetiség szakrális építészetének
jelene.* in: Tusnád 2000. Utilitas. Kolozsvár. 2000.
pp.115-117.
*Új építéstörténeti adatok Baranya megye szerb
ortodox templomainak periodizációjához.* In:
Építés- Építészettudomány. XXIX. kötet 3-4. szám
pp.265-287.
*Tiszta képletek. Kortárs szakrális építészet az
ezredfordulón Magyarországon.* in: Utóirat – Post
Scriptum. A Régi-új Magyar Építőművészet
melléklete. 2003/6. pp.3-5.
*Egy a mindenség. Kortárs kápolnák az
ezredfordulón.* in: Octogon. 2004/2. pp.48-51.

Kedvenc szabadidős tevékenységei:

építészeti fotó

Templomépítészet Magyarországon az ezredfordulón

A kereszténység második évezredének végén a Magyar Állam a keresztény világhoz tartozásának 1000. évét ünnepelte. Az ezer év folyamán a korstílusoknak megfelelően igen sok templom gazdagította a magyar építészettörténetet és a magyar kultúrát. A jeles emlékek képet adnak létrejöttük időszakának társadalmi és gazdasági vonatkozásairól; évszázadokon át fennmaradva értékek hordozóivá váltak. Az ezredforduló Magyarországon immár 15 éve újra sok templom épül. Kis közösségek állítanak „házat” hitük bizonyítékául. Szép számmal épülnek katolikus, evangélikus és református szakrális épületek. A történeti egyházak mellett erősödik a görög katolikusok templomépítő tevékenysége is.

Értékelő elemzésünkben az utóbbi évtized templomait mutatjuk be, kitérve a felfedezhető stílusokra. Az építészek munkáin keresztül bemutatjuk az ezredvég keresztény hitvilágának építészeti látásmódját, érzékeltetjük a szakralitás kérdésének egyéni és közösségi megközelítését. A ma temploma ezredvégi társadalmunk rajzolata – értékközvetítő a következő évszázadokra akként, mint a régiek.

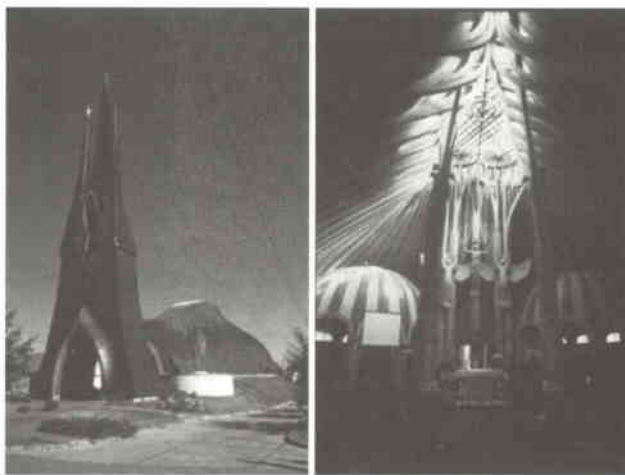
A kortárs szakrális építészet alapjait az 1930-as évek modernizmusában jelölhetnénk meg. A modern építészeti stílus sajátos látásmódját igyekezett a szakrális építészetben is megfeleltetni. A tiszta, nyugodt, geometrikus formák a modern építészet formajegyeként hatnak csak első megközelítésben, azonban a korszakra jellemző konzekvens funkcionális gondolkodásmódból is levezethetjük e szikárságot. A '30-as években több jeles építész is csatlakozott azon formamegújítást is hozó tervezési módszerhez, melyben elsődleges szemponttá vált a különböző használatú terek tiszta megjelenítése és azok egymáshoz való kapcsolatainak egyértelmű olvashatósága.

Budapest, városmajori római katolikus templom, Árkay Aladár és Árkay Bertalan

A liturgikus funkcióknak önálló téregységeket jelöltek meg, melyek a korszakra jellemzően kompozíció szerint egyszerű kubusos formákba szerveződtek. A térhierarchiának megfelelően hangsúlyozták a lényegesebb tereket, általában az oltár magasságilag erőteljesebb kiemelést kapott. Árkayék városmajori, Rimanóczy Gyula pasaréti temploma vagy Weichinger Károly pécsi pálos kolostortemploma a modern szakrális építészet azon törekvését is jelölik e megállapításokon felül, hogy ezen időszakban erőteljes szándék jelentkezik az ókeresztény alaprajzi térkapcsolatok újradefiniálására. (Természetesen ez sok liturgikus megújítási szándékkal egyeztethető: a keresztelőkápolna főbejáratnál történő elhelyezésének biblia-magyarázati okaitól kezdve az oltártér többlépcsős pódiumszerű kiemelésén át a szentségtartó hangsúlyos elhelyezéséig az oltártérben.)

A második világháború után erős cezúra következett a templomépítészet számára. A politikai légkör nem felelt meg az egyházi építkezéseknek. A nagyon ritkává váló templomépítések inkább megtört folyamatok voltak, támogatásra nem igazán lehetett számítani. A rendszerváltás környékén azonban már jelentős erőket mozgattak meg a közösségek. A '80-as évek második felében leginkább a katolikus egyház lehetőségei nyíltak meg arra, hogy olyan vallásilag elhanyagolt, nagy ipari városokban is templomot építhessen, ahol egy ilyen eseménynek erős közösségépítő szerepe van. Makovecz Imre paksi temploma az ősi magyar forma és hitvilág szimbolikusságát ötvözte a keresztény hagyományokkal, s a rá jellemző antropomorf megközelítésben szív alaprajzú templomot szerkesztett organikus formakincessel.

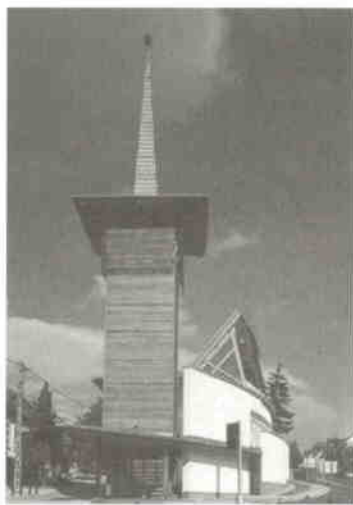
Paks, római katolikus templom, Makovecz Imre

Paks templománál a belső ágasfás rendszer az alaprajzi formát szimbolikájában kiemelő szív formájú felülvilágítót tart. A belső tér misztikus megvilágítása mindig is fontos eleme volt a szakrális építészeti térnek. A romanika apró nyílásain beszűrődő fénytől kezdve a rózsablak megjelenéséig, majd a hatalmas gótikus katedrálisok mérműves színesüveg ablakain át hosszú folyamatként elemezhetnénk a belső tér természetes fényvel való megvilágításának módjait. A mai korszakra jellemzően a fény újra jelentős szerepet kap. A tiszta geometriája segíti az építészeti elemek hangsúlyozását, a térszervezési szándékok erősítését. Török Ferenc és Balázs Mihály Budapest-lágymányosi Magyar Szentek temploma központos térbe rendeződik. A kupola felületét sorokba rendeződve száz és száz apró fényszem töri át: a földi és égi szféra közt csoportba rendeződő fénypontok a közösség összetartozásának szimbolikus jelét adják.

Budapest-Lágymányos, római katolikus templom, Török Ferenc és Balázs Mihály

Török-Balázs templománál a kör alaprajz a korai románkori magyar rotundákra utal. Eképpen valójában a történetiséget átvéve teremt szimbolikus kapcsolatot a régmúlttal. A hagyománytisztelet köztelenebb formai megnyilvánulását látjuk Basa Péter Budakeszin épült református templománál. A Határon Túli Magyarok temploma a Felső-Tisza-vidéki és erdélyi református templomok harangtornyát idézi meg, míg a szakrális tér modern felfogásban féllipszisszerű formát alkot.

Budakeszi, református templom, Basa Péter

A közösség szerepének kiemelése igen fontos az ezredvég építészetében. Felekezeti hovatartozástól függetlenül a külső és belső terek a templomot használók csoportját tudatosan segítik a közösségi aktivitások megélhetésére. A templom előtti gyülekező terek nem csak a belépés előtti felkészülés terei, hanem a szertartás utáni beszélgetések és együttlétek védett helyei is egyben. Miskolc avasi lakótelepén a panelrengeteg közepén mediterrán városi teret formáló épületegyüttesként jött létre a templom és hozzá kapcsolódó közösségi létesítmények (iskola, lelkeszlakás, vendégház, öregek otthona, konferenciatermek). Budapest Békásmegyér lakótelepének szélén pedig kis fallal övezett terület közepére húzódott vissza a szikár templomtömeg – az evangélikusokra jellemző felfogásban itt nem torony jelöli az összetartozás helyét, hanem a közösség otlité alkotja a szent együttlét építményét.

Miskolc, római katolikus templomegyüttes, Ferencz István

Budapest-Békásmegyér, evangélikus gyülekezeti központ, Pazár Béla

A történeti egyházak mellett igen erőteljes építőtevékenységbe fogott a görögkatolikus egyház is. A tradicionálisan keleti szertartásmintákat használó, azonban Róma egyházi fennhatósága alatt működő keresztény vallás leginkább az észak-magyarországi területeken rendelkezik nagy hívő közösségekkel. A legnyugatibb bástyát jelentő csepeli közösség számára Fejérdy Péter az egyházuk kettős identitását szimbolikusan hangsúlyozó templomot tervezett. Keleti hagyományait a tér és tömegszervezés központossága jelenti, míg a nyugati kereszténységet e térforma hosszanti tengelye erősíti. Így alakul ki az elliptikus alaprajz, mely a keleti (bizánci) és nyugati (római katolikus) kötődéseket ötvözi.

Budapest-Csepel, görög katolikus templom, Fejérdy Péter

A kortárs magyar templomépítészet új utakat jár. A hagyomány tisztelete és az erős érzelmi kötődések mellett a szimbolikusság jelentős szerepet kap a tervezésben. Az alkotó folyamat a közösség egységét igyekszik erősíteni, s a személyesen megélt szakrális térben a magánáhitat misztikussága mellett az egyház nyitottságának tisztaságát is megjeleníti a fény által.